

**Шутова П. Д.**, здобувачка 1-го курсу СО «Магістр»,  
ДонНУ імені Василя Стуса,  
Україна.

*Науковий керівник – Зарішняк І. М., канд. пед. наук, доц.,  
ДонНУ імені Василя Стуса,  
Україна*

## **МИСТЕЦТВО СТАВИТИ ЗАПИТАННЯ ЯК КОМПЕТЕНЦІЯ ВЧИТЕЛЯ**

Навчання учнів навичкам критичного мислення не вимагає від вчителя надмірних зусиль для планування уроків, а серед найбільш важливих і поширених стратегій розвитку критичного мислення учнів головне місце належить запитуванню. Розвиток критичного мислення – це насамперед формування у людини вміння усвідомлювати зовнішні та внутрішні впливи на наше мислення, долати або враховувати власні обмеження. Якщо поміркувати над значенням запитань сьогодні, можна помітити, як виникають найбільш цікаві речі навколо нас. Наприклад, численні нові додатки у наших смартфонах. Вони з'являються тільки тому, що хтось готовий поставити під сумнів загальноприйняті норми.

Справжні новатори мистецтва, музики, навіть спорту часто запитують: «Чому ні?» і «Що робити?». Постановка запитань завжди була і є однією з найважливіших функцій вчителя. Глибинна суть будь-якого успішного уроку визначається тими запитаннями, що спонукають учнів активно працювати і робити відкриття.

Найпростішим і водночас найзагальнішим підходом до дидактичної класифікації запитань є поділ їх на закриті і відкриті. До закритих належать запитання, що мають такі характеристики: відповідь на них коротка – «так» або «ні», або складається з одного речення, кількох слів; вони мають однозначну або одну правильну відповідь, яка є беззаперечною. Очевидно, що постановка закритих запитань дає змогу перевірити знання й уявлення учнів. Учителеві легко сформулювати достатню кількість таких запитань. Запитання такого типу допомагають актуалізувати опорні знання учнів та перевірити увагу і розуміння ними нового матеріалу після первинного сприйняття матеріалу, перш ніж переходити до глибокого аналізу чи застосовування інших більш складних розумових операцій. Отже, закриті запитання виконують у навчанні важливі функції.

Мистецтво задавати питання – це одне з базових умінь для навчання будь-якому предмету. Просування учнів в освоєнні матеріалу можна оцінити з точки зору того, які питання вони задають. Крім цього, пошук шляхів розв'язання будь-якої задачі розпочинається з мозкового штурму. І тут важливо, які саме питання ставлять собі учні. Питання, які учень ставить, коли йому не вистачає

інформації, показують рівень розуміння проблеми і здатність будувати припущення. Уміння ставити питання допомагає при вирішенні інтелектуальних завдань, сприяє покращенню сприймання навчального матеріалу, врешті-решт, розвиває аналітичне мислення. Вмінню ставити питання варто вчитися як учням, так і вчителям.

**Яворська А. О.**, магістр,  
спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»  
*Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,*  
*Україна.*  
*Науковий керівник – Рябенко М. І., канд. пед. наук, доц.,*  
*Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,*  
*Україна*

## **ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗВО УКРАЇНИ ТА ЗАКОРДОННЯ**

Відповідно до закону України «Про освіту» освіта є основою інтелектуального, культурного, духовного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави [3]. Вища освіта є складовою системи освіти України, яка забезпечує фундаментальну наукову, професійну та практичну підготовку майбутніх фахівців. При вступі до Болонського процесу у 2005 році наша країна взяла на себе зобов'язання відповідати європейським стандартам та створити умови для забезпечення своїм громадянам права на вищу освіту. Тому аналіз правового забезпечення діяльності ЗВО взагалі та учасників освітнього процесу ЗВО зокрема є вкрай необхідним та потребує всебічного аналізу. Під правовим забезпеченням ми розуміємо правові механізми, які існують на національному та міжнародному рівнях. Треба зазначити, що проблему правового забезпечення учасників освітнього процесу закладів вищої освіти України та закордоння досліджували багато вчених, зокрема Б. Андрусишин, В. Астахов, Р. Валєєв, Г. Дорохова, С. Куров, Л. Невара, М. Рябенко, В. Сирих, В. Кремень та інші. Слід зазначити, що для діяльності учасників освітнього процесу у ЗВО України існують достатні правові механізми. Зокрема Конституція України як основний закон держави, який має вищу юридичну силу, гарантує кожній людині право на освіту. Громадяни мають право безоплатно здобути вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття вищої освіти, крім випадків, встановлених Конституцією та законами України